

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانبازان از کارافتاده و مفقودالایر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحیه بعدی آن»

مقدمه و بیان مسئله

به موجب ماده واحده قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده شهید، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالایرهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند، مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷ کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و... مکلف شده‌اند مشمولین قانون مذکور را با معرفی سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رعایت مقررات و ضوابط استخدامی و گزینشی مربوط استخدام نمایند.

به موجب تبصره «۱» قانون فوق‌الذکر، منظور از خانواده شهید، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالایرهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی از لحاظ این قانون فرزند، همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر آنان، ذکر شده است. از طرفی به موجب قانون الحاق یک تبصره به قانون فوق‌الذکر (مصوب ۱۳۷۵/۹/۷) و نیز قانون استفساریه قانون مذکور (مصوب ۱۳۸۰/۱/۱۹)، ازدواج همسران شهدا موجب قطع حقوق و دریافتی‌های موضوع تبصره اشاره شده نمی‌گردد. از سوی دیگر براساس ماده (۷) قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدای انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و پرداخت حقوق و مزایای مجروحین جنگ تحمیلی و انقلاب اسلامی (مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۲۵)، عائله تحت تکفل که می‌توانند از حقوق وظیفه مقرر در این قانون استفاده نمایند از لحاظ این قانون عبارتند از:

الف) افراد موضوع ماده (۸۶) قانون استخدام کشوری (شامل فرزندان و زوج یا زوجه دائمی و مادر و پدری که در کفالت متوفی بوده‌اند و همچنین نوادگانی که پدر و مادرشان فوت کرده و در کفالت متوفی می‌باشند با شرایط خاص ذکر شده در آن ماده).

ب) برادر و خواهر علیل یا ناقص‌العضو مستخدم که در کفالت متوفی بوده و قادر به انجام کار نباشند مادام‌العمر،
ج) خواهر (به شرط نداشتن شوهر) و برادری که در کفالت متوفی بوده‌اند تا پایان ۲۰ سالگی مگر اینکه به موجب مدارک مثبتی در یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی رسمی عالی مشغول تحصیل باشند و در این صورت تا پایان ۲۵ سالگی.

تبصره - فرزندان اناث و خواهر تحت تکفل متوفی در صورتی که تا پس از پایان ۲۰ سالگی یا ۲۵ سالگی بر حسب مورد شوهر نداشته و به تأیید بنیاد شهید برای تأمین زندگی خود درآمدی نداشته باشند تا زمانی که درآمدی ندارند از حقوق وظیفه موضوع این قانون می‌توانند استفاده کنند.

به موجب تبصره «۲» قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید جانبازان از کارافتاده و مفقودالایر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی (مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰) نیز، حقوق موضوع این قانون به آزاده و یا جانبازان از کارافتاده کلی و عائله شهید و یا مفقودالایر موضوع ماده (۷) قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدا و... مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۲۵ و تبصره ذیل آن پرداخت خواهد شد.

بنابر آنچه عنوان شد مشخص می‌شود که برادران و خواهران شهدا فقط و تا مادامی که در تکفل شهدا بوده‌اند تحت پوشش خدمات و مزایای ارائه شده از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران قرار گرفته‌اند و هرگز به‌طور دائم و بی‌قید و شرط تحت پوشش خدمات و مزایای ارائه شده از سوی بنیاد شهید به والدین و همسر و فرزند شهدا (صرفنظر از داشتن یا نداشتن فرزند) نبوده‌اند به عبارت دیگر قانونگذار هرگز برادران و خواهران شهدا را به‌طور عام و دائم مشمول دریافت خدمات و مزایای ارائه شده از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران در نظر نگرفته است.

از این رو پیشنهاددهندگان، طرح مورد بررسی را به‌منظور تسری بخشیدن دائمی حقوق و مزایای قانونی به خواهران و برادران شهدا و بدون در نظر گرفتن هرگونه شرطی به مجلس شورای اسلامی تقدیم نموده‌اند.

ارزیابی کارشناسی طرح

در بررسی طرح اشکالات و ابهامات متعددی به چشم می‌خورد از جمله:

۱. منظور طراحان محترم، از آنچه به‌عنوان (پاداش و مزایای متعلقه) در دلایل توجیهی و (پاداش و مزایای ردیف‌های خاص و تخصیص یافته موردی در بودجه سالیانه) در متن طرح آورده شده است، شفاف و روشن نیست.

۲. در صورت تصویب طرح، چنانچه مقرر باشد از مزایای اشاره شده فقط برادران و خواهران شهدای مجرد یا متأهل فاقد فرزند برخوردار گردند، در این صورت برادران و خواهران شهدای دارای فرزند نیز با ناعادلانه دانستن آن خواستار برخورداری از مزایای مذکور شده و این امر باعث بروز تنش و اختلافات خانوادگی بی‌مورد و با تبعات منفی گسترده در بین این دو گروه خواهد شد.

۳. از آنجایی که طرح مورد بررسی درصدد است شروط ذکر شده در رابطه با خواهران و برادران شهدا را حذف کرده و آنان را به‌طور مطلق مشمول مزایای قانونی مذکور نماید. به‌نظر می‌رسد مفاد طرح مذکور دارای بار مالی فراوانی برای دولت باشد و با عنایت به اینکه در طرح پیشنهادی هیچ‌گونه محل جدیدی برای تأمین هزینه ناشی از اجرای طرح پیش‌بینی نشده و تنها به منابع فعلی و موجود اشاره شده است موضوع مغایرت طرح با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مطرح می‌گردد.

۴. آخرین نکته در این رابطه نیز اشکال شکلی این طرح است. نظر به اینکه تبصره «۲» «قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، از کارافتاده و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی» (مصوب ۱۳۷۲) دامنه شمول قانون را ذکر کرده و در ضمن آن به برخورداری خواهران و برادران شهدا پرداخته است، ضروری است طرح مذکور در قالب اصلاح تبصره «۲» «قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، از کارافتاده و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی» (مصوب ۱۳۷۲) مطرح شود، در غیر این صورت تبصره «۹» «قانون با تبصره «۲» آن در تعارض قرار می‌گیرند، چراکه به‌موجب تبصره «۲» قانون فوق، خواهران و برادران شهید با داشتن شرایطی از مزایای قانونی بهره‌مند شده و مشمول قانون می‌گردند، اما به موجب تبصره پیشنهادی خواهران و برادران شهید بدون هیچ قید و شرطی مشمول مزایای مذکور در قانون می‌گردند.

نتیجه‌گیری

با توجه به موارد عنوان شده از جمله مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مغایرت طرح با اصول عدالت و وجود نکات مبهم در متن و دلایل توجیهی طرح، تصویب طرح مورد نظر توصیه نمی‌شود.